บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ โดยทำการศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทั้ง 5 ด้านที่ใช้ในการนิเทศ และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศทั้ง 5 ด้าน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล และเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สมมติฐานของการวิจัย

อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรประกอบด้วย

1. อาจารย์นิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้ออกทำการนิเทศของแต่ละวิทยาลัยในวิทยาลัยครูภาคใต้ ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2525 จำนวนทั้งสิ้น 177 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายร้อยละ 90 จากวิทยาลัยครูแต่ละแห่งได้จำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 159 คน

2. นักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นนักศึกษาที่วิทยาลัยครูภาคใต้ส่งออกไปทำการฝึกสอนในภาคต้นปีการศึกษา 2525 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,295 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) มาร้อยละ 25 ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ได้จำนวนนักศึกษาฝึกสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 324 คน

สรุปแล้วในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งอาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน รวมทั้งหมดจำนวน 483 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร บทความ หนังสือ และผลงานการวิจัย แล้วสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ซึ่งจัดแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน โดยใช้คำถามแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check List)

อาจารย์นิเทศก์ถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอน

สำหรับนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาตรีถามเกี่ยวกับ เพศ เท่านั้น

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ทั้ง 5 ด้าน จำนวน 48 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีจำนวนข้อคำถามแต่ละด้านดังนี้

1.	ทักษะในด้านความเป็นผู้นำ	จำนวน 12 ข้อ
2.	ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์	จำนวน 12 ข้อ
3.	ทักษะในด้านกระบวนการหมู่พวก	จำนวน 8 ข้อ
4.	ทักษะในด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน 8 ข้อ
5.	ทักษะในด้านการประเมินผล	จำนวน 8 ข้อ

เกณฑ์สำหรับพิจารณาแบบสอบถามประเมินค่า มีดังนี้

0 หมายความว่า ไม่มีทักษะเลย
1 หมายความว่า มีทักษะหรือแสดงออกมาให้เห็นน้อยที่สุด
2 หมายความว่า มีทักษะหรือแสดงออกมาให้เห็นน้อย
3 หมายความว่า มีทักษะหรือแสดงออกมาให้เห็นมาก
4 หมายความว่า มีทักษะหรือแสดงออกมาให้เห็นมากที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ หนังสือและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะในการนิเทศและได้พิจารณายึดหลักการตามแนวทฤษฎีของ คิมบอลล์ ไวส์ (Kimball Wiles) ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่แสดงออกทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวแล้ว

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและได้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือก แก้ไข เพิ่มเติมองค์ประกอบที่เกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ทั้ง 5 ด้าน ให้เหมาะสมครอบคลุมเนื้อหา เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคใต้

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอน การวัดผลและการวิจัย พิจารณาปรับปรุงแก้ไข วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะทั้งในด้านเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช้ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ผู้ทรงคุณวุฒิมีทั้งสิ้น 14 ท่าน ได้แก่

รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิศนา แขมมณี ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพียรชอบ หัวหน้าภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ยุพิน พิพิธกุล ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)

อาจารย์ ดร.โชติ เพชรชื่น รองผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)

อาจารย์ พะนอม แก้วกำเนิด อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

อาจารย์ ดร.โกสินทร์ รังสิยาพันธ์ อธิการวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

อาจารย์ ดร.รัตนา ศิริพานิช หัวหน้าภาคพัฒนาการวิจัย กรมการฝึกหัดครู

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 14 ท่านได้พิจารณาตรวจแก้ไขแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์มากที่สุด

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ทำหนังสือส่วนตัวถึงอาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในวิทยาลัยครูภาคใต้ เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำและคำชี้แจงการตอบแบบสอบถามให้อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคใต้ โดยให้อาจารย์นิเทศก์แต่ละแห่งเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืน

แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากอาจารย์นิเทศก์ 143 ชุด จากจำนวน 159 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.94 และแบบสอบถามของนักศึกษาฝึกสอน 293 ชุด จากจำนวน 324 ชุด

คิดเป็นร้อยละ 90.43

รวมแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่งไป 483 ฉบับ ได้รับคืนและใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 436 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.27

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่แจกไปและที่ได้รับคืนมา

ชื่อวิทยาลัยครู	อาจารย์นิเทศก์			นักศึกษาฝึกสอน			รวม		
	แจกไป	ได้รับ	ร้อยละ	แจกไป	ได้รับ	ร้อยละ	แจกไป	ได้รับ	ร้อยละ
ภูเก็ต	31	28	90.32	34	30	88.24	65	58	89.23
ยะลา	31	28	90.32	68	59	86.76	99	87	87.88
สงขลา	33	30	90.90	106	96	90.57	139	126	90.65
สุราษฎร์ธานี	30	27	90.00	31	30	96.77	61	57	93.44
นครศรีธรรมราช	34	30	88.23	85	78	91.76	119	108	90.76
รวม	159	143	89.94	324	293	90.43	483	436	90.27

จากตารางที่ 1 แบบสอบถามที่แจกไปให้อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ 159 ฉบับ ได้รับคืน 143 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.94 และแบบสอบถามที่แจกไปให้นักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคใต้ 324 ฉบับ ได้รับคืน 293 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.43 แบบสอบถามทั้งหมดที่แจกไป 483 ฉบับ ได้รับคืนมา 436 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.27

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. วิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในเรื่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มที่เกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์จัดเสนอเป็น 2 ลักษณะคือ การเสนอแต่ละข้อของแต่ละกลุ่ม ได้แก่กลุ่มอาจารย์นิเทศก์และกลุ่มนักศึกษาฝึกสอน

และอีกลักษณะหนึ่ง โดยแยกทักษะในการนิเทศออกเป็น 5 ด้าน วิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มแต่ละด้าน

สถิติที่ใช้คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ของความคิดเห็นระหว่างอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ทั้งที่แยกเป็นรายข้อและแต่ละด้าน โดยทดสอบค่าที (t-test)

<u>สถิติที่ใช้ในการวิจัย</u>

1. ค่าร้อยละหาได้จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) หาได้จากสูตร[1]

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย

f แทนจำนวนความถี่ของผู้ตอบที่เลือกคะแนนแต่ละตัว

X แทนค่าของคะแนนคือ 4, 3, 2, 1, 0

N แทนจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

---

[1]ประคอง กรรณสูต, <u>สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์</u> (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล, 2525), หน้า 80.

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานหาได้จากสูตร[1]

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma fX^2 - (\Sigma fX)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f แทนจำนวนความถี่ของผู้ตอบที่เลือกคะแนนแต่ละตัว

X แทนค่าของคะแนน คือ 4, 3, 2, 1, 0

N แทนจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร[2]

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1, S_2 แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

N_1, N_2 แทนจำนวนข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

---

[1] เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

[2] George A. Ferguson, Statistics Analysis in Psychology (New York: McGraw - Hill, 1971), p. 152.